

Notes al voltant del Festival Internacional de Música de Granollers

Espai Obert

Agustí Vidal

Membre de Joventuts Musicals de Granollers

Un festival de música és una manifestació que sol culminar la temporada musical d'una ciutat amb una programació relativament curta però d'alt nivell. I és que un festival pretén arribar més enllà dels límits de la ciutat; el nom mateix del festival indica una vocació d'abast com a mínim nacional. Per tal d'arribar al seu objectiu, el festival necessita ser atractiu. La major part dels que es celebren a casa nostra ho assolixen gràcies als intèrprets que hi participen, i en alguns casos, com ara el de Perelada, amb produccions pròpies d'alt interès. Del que no hi ha dubte és que un festival sense un pressupost mínim difícilment assolirà aquest objectiu. Per a cobrir-lo, evidentment, serà necessària una participació molt important de les institucions i una implicació total de la ciutat en l'esdeveniment. En definitiva, els polítics locals se l'han de creure, se l'han de fer seu i l'han de valorar com a eina de projecció de la ciutat.

Quan va néixer el Festival Internacional de Música de Granollers per tal de substituir un devaluat Concurs de Música de Cambra "Josep M. Ruera"¹, el teixit associatiu de Granollers era l'aixopluc de bona part dels antifranquistes de la ciutat. Hom pot imaginar-se, doncs, la disposició municipal envers un projecte que sortia d'aquest teixit. Aquells que érem aleshores joves, amb un esclop i una espartenya, i amb l'ajuda de gent com ara la família Cumella², vam sentar les bases del que podia ser una proposta interessant i, a manca de recursos, imaginativa: un festival monogràfic amb un tema diferent cada any. No tindria l'atractiu dels grans festivals, però presentàvem un programa coherent en què l'interès es traslladava al contingut dels concerts. Des de la primera edició, i sense voler, vam trobar-nos amb un element que aportaria un atractiu especial: els concerts es celebraven al Museu de Granollers i el local demostrà ser un reclam interessant.

¹ El concurs tenia una dotació tan minsa en premis que va arribar un moment en què guanyar significava una quantitat de diners inferior a la que es podia cobrar per un concert. Els organitzadors (Joventuts Musicals), d'acord amb el mestre Ruera, van posar-se fàcilment d'acord a dedicar aquells diners a alguna altra cosa. El signant d'aquest article va entrar a formar part de l'entitat quan ja s'havia pres aquesta decisió.

² Tot el que podria haver fet l'Administració a fi d'obrir portes ho va fer el matrimoni Cumella, que va ajudar-nos de manera definitiva a aconseguir la participació en el Festival d'un bon nombre d'entitats financeres i de particulars de Granollers. D'ells fou també la idea de donar una litografia com a cartell. Un element característic del Festival és, encara avui, el fet que cada any el cartell és aportat per un artista diferent.

Antoni Cumella va donar una litografia com a cartell per al primer festival. Fins encara avui, el cartell és aportat per un artista diferent.

El 23 d'octubre de 1976, Gonçal Comellas va obrir el primer festival amb un concert de peces per a violí de J.S. Bach. (Fotografia: Toni Cumella.)

Tres anys més tard, la preparació del quart festival va coincidir amb l'arribada de la democràcia als ajuntaments. Aquesta arribada aportà dos elements que al capdavant serien un revulsiu important en l'actiu teixit civil de la ciutat: la necessitat de protagonisme dels polítics en la vida de la ciutat i la recuperació dels carrers (amb la Festa Major, per tant, com a objectiu prioritari). Les associacions dedicades a la difusió cultural esdevingueren una competència incòmoda que buscava diners que no es podrien gastar, doncs, en iniciatives pròpies. El suport municipal va continuar, doncs, inexistent, però a més, l'any 1979 es deixà de considerar que el Festival fos digne

del Museu i es desplaçà a la Casa de Cultura Sant Francesc, que ja aleshores tenia les lamentables condicions que escandalosament avui encara té. El tema del Festival d'aquell any era extremadament agosarat: "Música catalana del segle XX", però la davallada de públic no pot ser només atribuïble al contingut³. Valgui a dir que aquest tema va fer que el Festival es convertís en un esdeveniment de primer ordre a nivell català. Era una de les primeres vegades —si no la primera— que a Catalunya es feia un cycle important de concerts que servia d'aparador als compositors en actiu. Fins a sis estrenes en nou concerts poden donar idea del rebombori que va causar. A par-

tir d'aquell any, el Festival Internacional de Música va posar Granollers en un primer pla musical.

Però el resultat de la política cultural de l'Ajuntament era previsible: l'any 1982 es celebrà el que havia de ser l'últim Festival Internacional de Música de Granollers (dedicat precisament a Mozart: com ell, el Festival també moria jove), de la mateixa manera que l'any 1989 desapareixeria també el Cicle de Teatre.

Afortunadament, el pas del temps i de diverses generacions de regidors va permetre una evolució lògica en la política de Granollers. El reconeixement que una ciutat viva necessitava un teixit

³ Quan, més endavant, el Festival es va dedicar a Mozart i els concerts es celebraven al Centre Cultural de la Fundació "La Caixa", les coses no van pas millorar. Hi ha una regla d'or amb vista a la consolidació d'una activitat: la creació d'un hàbit, i això passa necessàriament per un local fix i atractiu (pensem, si no, en els concerts de Marata).

civil actiu va permetre que l'any 1987 el nou regidor de Cultura, Josep Sampera, reprengués el Festival. La utilització que, en aquest cas, es va fer de la societat civil, és un exemple —al meu entendre brillant— de com s'ha de revitalitzar l'associacionisme des de l'administració: el regidor va recollir una idea, bé que ja existent, i en va encarregar la realització a un grup de persones teòricament "expertes", aixoplugades en una entitat cultural. La gran majoria de l'equip organitzador era nou. Això va fer que, malgrat que es mantenia la idea monogràfica inicial, s'afegissin alguns elements importants que van contribuir a donar més personalitat al certamen: a) la voluntat d'encarregar, com a màxim cada dos anys, una obra a un compositor jove, fet que acabà de consolidar el festival entre els compositors catalans; b) l'encàrrec de produccions amb participació d'artistes locals que els permetés col·laborar amb intèrprets importants. Això va fer possible oferir oportunitats interessants a artistes joves i, fins i tot, possibilitar el naixement de grups com ara el conjunt vocal La Colombina, que avui és un dels grups vocals més cotitzats arreu del món. Es succeïren, així, cinc edicions en les quals el Festival tornà a reemprar el seu camí sòlidament, amb una incidència important en el panorama musical català i amb una dotació econòmica que evolucionava lentament, però de manera continuada.

En arribar a la tretzena edició es consumà l'aparició definitiva d'un problema molt important: el canvi d'ubicació. El Festival no podia tornar-se a celebrar al

Schoenberg Ensemble en la seva actuació en el 10è Festival, dedicat a la música i la literatura. (Fotografia: Pere Espauella.)

Música Catalana del Segle XX

IV FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA DE GRANOLLERS
JOVENTUTS MUSICALS

amb el suport
MINISTERI DE CULTURA
DELEGACIÓ GENERAL DE MÚSICA
AJUNTAMENT DE GRANOLLERS

SECRETARIAT: tel. 970 16 83

del 6 d'octubre al 10 de novembre de 1979

El tema del IV Festival, "Música Catalana del segle XX", va fer que es convertís en un esdeveniment de primer ordre a nivell català.

14è festival internacional de música de granollers la música i els nens

A manca de recursos, una proposta imaginativa fou la idea d'un festival monogràfic amb un tema diferent cada any.

Museu de Granollers⁴ i, com és sabut, Granollers encara avui no té un local de titularitat municipal adient⁵. Tal com teníem comprovat, això seria un problema important amb vista al futur; però un esdeveniment polític —la moció de censura de l'any 1992— marcaria encara molt més les que fins ara són les darreres edicions del Festival. L'arribada traumàtica al poder municipal d'un grup que fins en aquell moment només havia fet oposició, va fer re néixer, en el terreny cultural, la necessitat de protagonisme de l'Ajuntament i, en conseqüència, tornà a establir-se una relació de competència entre les entitats més actives en l'oferta cultural de la ciutat.

On era aleshores el Festival? Bona presència en l'àmbit nacional, bona reputació malgrat uns recursos petits. Havia arribat el moment en què els polítics, com a representants de la ciutat, s'havien de definir: el moment de discutir i de reflexionar seriosament tots plegats a on el volíem portar. No n'hi va haver oportunitat: per als nous responsables polítics, l'important era allò que ells podien signar. No hi va haver cap problema a gastar el pressupost equivalent al de dos festivals en un recital aïllat de Josep Carreras en lloc de destinar-lo a consolidar el certamen.

El Festival avui continua, i ho fa amb un grup d'organitzadors que

l'hauran portat, enguany, a la seva 19a edició; però torna a funcionar amb un esclop i una esparxenyia. En aquestes condicions, a hores d'ara la situació és d'alt risc. Si, al llarg de la seva trajectòria, el Festival s'ha pogut situar en un espai interessant entre les manifestacions musicals del país, aprofitar-lo i conrear-lo és, sobretot, feina de la ciutat, o sigui, dels seus representants. Una manifestació cultural amb vocació nacional no pot arribar a la 19a edició sense un espai adient i sense que la ciutat sàpiga què fer-ne: o se'l posa a lloc o desapareixerà com aquell Cicle de Teatre que va donar a Granollers una capitalitat cultural que, fins ara, no hem recuperat.

- 4 El motiu fonamental fou que una part important dels seus treballadors i col·laboradors veien el Festival com una ingerència intolerable en el funcionament del Museu. En cap moment no es va voler analitzar el tema des d'una perspectiva més àmplia: la problemàtica de les infraestructures culturals en una ciutat que ja disposava de dos pavellons d'esports, però de cap auditori o teatre municipal. En qualsevol cas, si bé aquest punt de vista era perfectament legítim (atès que el Museu no era pas responsable d'aquestes mancances), era també sospitós, ja que, tot i tenir una gran importància com a equipament, havia demostrat a bastament no tenir un projecte massa definit.
- 5 El tema de la titularitat municipal és important. Si només tenim a disposició un local en condicions, i pertany a "La Caixa", és difícil que altres entitats financeres vulguin participar en el patrocini d'actes: hi ha un problema clar de competència. L'antiga biblioteca era una alternativa acústicament molt interessant, però tenia unes condicions de seguretat i d'aïllament exterior molt deficientes. Després d'haver-hi esmercat més d'un any en unes obres, avui el local continua tenint en bona mesura aquestes mateixes deficiències, a més d'un afegit fonamental: ara l'acústica és lamentable.